

Honorable Sr. President del Consell Insular de Menorca.

Honorable Presidenta del Parlament de les Illes Balears

Honorables Consellers del Govern de les Illes Balears

Honorables Consellers del Consell Insular de Menorca

Srs. Alcaldes

Digníssimes autoritats;

Sr. Bisbe de Menorca;

Companys de corporació;

Senyores i senyors:

Les institucions polítiques menorquines començam avui, vigília de Sant Antoni, la celebració de la Diada del poble de Menorca corresponent a l'any 2011.

És a l'Ajuntament de Ciutadella a qui li correspon la distinció d'encetar la llarga llista de celebracions oficials de la festa cívica principal del calendari menorquí... en el sentit de festa insular, de festa, alhora, de tots els menorquins i les menorquines d'una punta a l'altra de la nostra illa. El fet no és gens insignificant. La incorporació de Menorca a la Corona d'Aragó va suposar un canvi radical a l'illa, amb uns nous pobladors, amb una llengua, una cultura, unes institucions, uns costums i una religió que són el fonament històric, les bases del nostre esdevenir com a poble amb una identitat comuna, un fet històric que transformà la base social dels pobladors de l'illa ara fa 724

anys.

És cert que, en el decurs dels set segles que portam fent camí, cada poble i cada ciutat de Menorca ha forjat aspectes distintius propis, fins i tot en les senyes festives particulars. Açò no obstant, la identitat comuna ha subsistit més o manco inalterada, perfectament consolidada i com a referent per a l'esperança en el futur. Ara, però, el període democràtic que vivim des de la promulgació de la Constitució del 1978, ens ha duit a viure una etapa especialment intensa, i especialment rica pel que fa a l'afermament de la identitat menorquina, concebuda des d'una perspectiva d'unitat; és a dir, fomentant la insularitat, la visió unitària de Menorca.

Com mai en cap altre moment històric, avui vivim la festa de Sant Antoni com la festa de tots; la festa de la menorquinitat essencial i genuïna. Hem aconseguit que sigui la festa insular, la celebració de la que tots els menorquins i les menorquines en gaudim a la vegada en qualsevol localitat de Menorca. D'aquesta manera donam mostres de ser un poble cohesionat i que estima el valor de caminar plegats. La diada de Sant Antoni dels temps actuals té així un doble vessant, cívica i política.

Sabem, potser, d'on venim, però el que més importa sempre, des de la perspectiva de la responsabilitat institucional, és encertar

la ruta, marcar el camí que ens cal seguir d'ara per endavant. ¿En quina direcció hem de caminar? ¿Quins principis cal entendre com a irrenunciables? És molt cert que no hi ha dos moments històrics iguals i que cada època té les seves peculiaritats i els seus afanys específics, per tant hem de saber aprendre del passat conscients que ens acompanyarà en la traça d'un futur que transformarà possiblement molts aspectes de la nostra realitat actual.

Que no som la Menorca del repoblament de finals del segle XIII és obvi. El model social i econòmic d'aquells anys s'assembla molt poc —per no dir gens— a la nostra realitat de començaments del segle XXI encara que conservem la identitat de la llengua, unes determinades tradicions i un conjunt de perfils d'idiosincràsia que han assegurat la continuïtat històrica.

La personalitat activa de tot un poble, però, ens ha situat avui en uns paràmetres d'enorme diferència entre els menorquins de fa més de set segles amb una societat feudal i una economia agrària i els que ara formam la comunitat insular integrada en el món global, en l'economia postindustrial i en la cruïlla del que s'anomena la multiculturalitat... unes realitats en un moment molt delicat i especialment sensible. El contacte entre cultures ni és un fenomen d'ara ni cap territori receptor d'emigració se'l pot atribuir en exclusivitat. El passat de la humanitat sencera és una

història constant de diàleg entre cultures.

Es té tendència a pensar que la identitat és un fet inamovible, estàtic, de formulació inalterable en la vida dels pobles i les nacions. No obstant, les evidències ens diuen que la identitat es va construir permanentment, evoluciona, s'impregna per la convivència i el diàleg.

Si miram les pàgines dels set segles que corren des que es va fer la conquesta del rei Alfons III el 1287 ens adonarem com a Menorca, a diferència de les altres illes del nostre entorn, tenim un passat significatiu de convivència entre cultures; especialment durant el segle XVIII, amb les diferents dominacions britànica i francesa vam viure períodes, situacions i vivències d'interculturalitat, on col·lectius molt diferents es van influir i es van enriquir mútuament fruit del contacte i la convivència.

Però, fent un salt en la història, és necessari reflexionar sobre el concepte d'Estat únic, unilingüe, unicultural i d'estructura administrativa centralista. Els promotors d'aquest model d'estat van va provocar processos de substitució cultural durant tota l'Edat Moderna, gairebé fins a la Revolució Francesa, convençuts que la consolidació dels països s'havia de fer per via de l'enfortiment de l'Estat, en lloc d'avançar cap a l'enfortiment de les nacionalitats.

Dit açò, ara, al segle XXI, enfora de creure en una evolució uniformadora, pens que les identitats han de ser la columna vertebral, el referent i la guia per discórrer en cada moment de la història. Vull dir que consider adequat que les institucions públiques, de comú acord amb la societat civil, afrontin els problemes del present en clau específicament local... És a dir, prenent per exemple la crisi econòmica actual, és encertat canalitzar esforços en les vies que ens donen respostes en clau menorquina, en clau local, sense perdre de vista, però, tota la profunditat i l'abast del problema a nivell global.

Menorca n'és un exemple d'aquest model que ha **apostat** per un desenvolupament lligat a les realitats locals, molt enfora d'estandarismes i homogeneïtzacions a que ens aboca l'era globalitzada, hem fet camí respectant allò de propi que ens fa diferents i que ens garanteix el futur. Un futur que reconeix i posa en valor la pròpia identitat, un futur que aposti per una transformació respectuosa a nivell local per fer front a les realitats a nivell globals.

Tal com s'ha vist amb l'actual crisi econòmica, l'abast mundial dels mercats i les finances tenen una repercussió local d'efectes incalculables. Les tecnologies de la informació i la comunicació ens posen en contacte d'una banda a l'altra del món

i sobrepassen les fronteres polítiques i culturals amb unes conseqüències imprevisibles. La circulació de la informació i l'opinió no té límits i els valors i contravalors es difonen de manera incontrolable a través de mitjans cada vegada més subtils i poderosos a través de l'espai per mitjà de la imatge i el so.

Així, en la base del nostre desenvolupament com a poble hi trobam la internacionalització de l'economia: produïm aquí per anar a vendre als antípodes i compram aquí el que se fabrica allà. Ciutadella no és, ni ha estat un agent passiu d'aquest fenomen. Durant tota l'etapa industrial que va començar a finals del segle XIX, els ciutadellencs i les ciutadellenques hi vam contribuir activament quan la nostra mà d'obra local feia sabates al carrer de Ses Andrones, posaré per cas, i les enviava als mercats de Barcelona o de Cuba.

Ens vam fer sabaters (i, per tant, empresaris i treballadors creadors de riquesa social, cultural i econòmica) perquè vam adoptar de bon grat la permeabilitat de l'economia. Només així entenem la importància que va arribar a adquirir la indústria manufacturera del calçat. I només així li donam plena raó de ser a figures de la nostra història que tenim elevades a la categoria de fills il·lustres, com ara Jeroni Cabrisas i Caimaris o Rafel Cortès, dos pioners de la indústria moderna del calçat.

En la mateixa línia, si som un municipi de gran pes econòmic per a Menorca dins del model turístic que avui domina, és gràcies a la mentalitat de globalització econòmica que els ciutadellencs i les ciutadellenques hem mirat de demostrar al llarg dels anys.

Innovar és la clau. I, és clar, innovar és una actitud que casa malament amb les mentalitats recloses o tancades en la bimbolla de la puresa històrica tradicional ancorada en el passat.

Per mi, Ciutadella és un bon exemple de conciliació de la identitat amb la permeabilitat més activa i més resolta. La tradició de Sant Antoni ens demostra la necessitat de ser fidels a la història. Però és el cas que també la mentalitat innovadora ens anima a fer camí. Un exemple: tots els premis a la innovació empresarial (i als projectes de joves empresaris) que es van atorgar a finals de l'any passat van anar a mans de ciutadellencs. El fet és molt eloqüent i ens ha d'omplir de confiança que no ens quedarem aclaparats per la terrible crisi internacional que ens afecta. Ben al contrari: la doble condició de poble amb fortes tradicions i innovador a la vegada, és el que ara mateix hem de celebrar. Perquè, en aquest sentit, Ciutadella disposa d'un capital humà del màxim valor per aspirar a la lluita contra la crisi amb garanties d'èxit final.

Però les virtuts del nostre poble no ho són només del punt de vista de l'economia. També Ciutadella és un model en l'àmbit de l'associacionisme. Som un poble amb un panorama impressionant i exemplar per la multiplicitat d'associacions i d'entitats sense ànim de lucre que hi ha al nostre municipi. El fet té la màxima importància, perquè ens parla de la disposició a la corresponsabilitat social dels ciutadellencs i de les ciutadellenques.

Tots en som responsables d'allò que esdevé al nostre poble; el progrés de la nostra ciutat, la lluita diària per afrontar la crisi econòmica, per tirar endavant malgrat les dificultats és una comesa de tots i a aquesta tasca hi estem tots convocats. El consens social i polític ha de ser la base sobre la que hem de construir el nostre futur comú. El president Roosevelt deia: “En les nostres ambicions personals, som individualistes. Però actuant per al progrés econòmic i polític d'una nació, o milloram tots o ens enfonsam tots, com un sol poble”.

Les necessàries tensions socials presents a la nostra col·lectivitat no són sinó fruit de la nostra pròpia vitalitat com a poble que hem de ser capaços de canalitzar i transformar-les en energies positives per definir un futur comú i compartit. Caldrà que ho posem en valor especialment dins el 2011.

I encara augmentarem les nostres oportunitats si ens reafirmam en al vocació educativa i pedagògica que Ciutadella ha demostrat des del segle XIX quan comencen els primers plans municipals de dotació escolar. Som un poble abraçat als valors de l'educació, hem recordat la fundació de l'Escola Racionalista de Ciutadella, hem commemorat el 75è aniversari de la fundació de l'Escola Joan Benejam (l'Escola des Born) i en el 2011 recordarem el centenari de la creació de la comunitat educativa del col·legi Sant Francesc de Sales (la popular escola salesiana de Calós).

Idò: si tenim una generació innovadora, si posam en valor les bases de la nostra identitat, si gaudim d'una bona capacitat de mobilització social i si potenciam la nostra vocació pedagògica, sortir-nos eficaçment dels reptes de futur, no serà mai una utopia, i aquí ens hi hem de trobar tots

Mai cap anualitat passa silenciosa en la història d'una ciutat. L'any 2011 així ens ho demostrarà, perquè serà la plataforma damunt la qual afrontarem la lluita contra la crisi econòmica, des de les premisses que he maldat de descriure fins aquí.

La ciutat, que no és més que el resultat de les accions de moltes cultures diferents que l'han definida al llarg de la història, és sens dubte la plataforma que ens defineix i concretitza davant

altres realitats.

La insuficiència de diverses experiències de desenvolupament urbà per afrontar amb èxit els problemes sociocològics ens fa reflexionar sobre la necessitat d'evolucionar cap a sistemes més respectuosos amb les característiques de l'entorn. Açò ens ha de permetre, sens dubte, posar el nostre gra d'arena per la transformació del sistema des de la perspectiva de la nostra realitat, la nostra història, la nostra identitat i el caràcter tradicionalment mediterrani de la nostra Ciutadella.

Serà l'any 2011 també l'any de la nostra confirmació com a ciutat portuària; una condició gens trivial que ens ha donat sentit històric des de les èpoques més remotes. Des del consens social, és necessari impulsar polítiques basades en el concepte de port-ciutat: un port és quelcom més que una instal·lació per l'amarrament de vaixells. És un espai complex i contradictori, tal com ho és la ciutat que tant estimam, Ciutadella, ciutat mediterrània vinculada al mar a través del seu port, un espai que fascina i que encanta però que alhora té un vessant econòmic i de transformació social important que ens marcarà el futur a partir del diàleg i del consens, conscients de qui som, d'on venim i a on volem anar.

Voldria, idò, que tinguem un 2011 de passes fermes, de

passes efectives i de realitzacions socials i econòmiques en una aposta per la innovació i la transformació social i econòmica però també amb una marcada fidelitat al passat i el respecte cap a les tradicions. La corresponsabilitat en les accions, el diàleg i el consens ens han de marcar el camí que hem de seguir. Sols així, des del compromís mutu i la fidelitat al nostre poble trobarem la clau que ens ha d'obrir les portes d'un futur compartit.

Així i ja per concloure, desitjaré que tinguem un Gloriós Sant Antoni!

Per molts anys i moltes gràcies.